

הכנסת העשרים וארבע

יוזמים : חברי הכנסת מאיר יצחק-הלוי
מירב בן ארי
טטיאנה מזרסקי
יסמין פרידמן
ולדימיר בליאק
מופיד מרעי
מיכל שיר סגמן
עלי סלאלחה
יעקב מרגי
מאזן גנאים
ג'ידא רינאוי-זועבי

פ/24/2317

הצעת חוק למניעת ביצוע עבירות באמצעות פרסום באינטרנט (הסרת תוכן), התשפ"ב–2021

פרק א': הגדרות

הגדרות

1. בחוק זה –

"אתר אינטרנט" – אתר אינטרנט שיש לציבור או לחלק ממנו אפשרות כניסה או גישה אליו, אף אם הכניסה או הגישה אליו דורשות שימוש בקוד או בסיסמה, בין בתשלום ובין בלא תשלום, בין שהשרת שהוא מאוחסן בו נמצא בישראל ובין שהוא נמצא מחוץ לישראל;
"גורם מוסמך בכיר" – מי שהיועץ במשפטי לממשלה הסמיכו לעניין חוק זה;
"ספק שירות איתור אינטרנטי" – מי שמספק, באמצעות האינטרנט, שירות של איתור מידע באינטרנט באופן אלקטרוני;
"צו להסרת תוכן" – כמשמעותו בסעיף 2(א);

"תובע" – כמשמעותו בסעיף 12(א)(1)(א) או (2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982,¹ שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לטפל בבקשות למתן צו להסרת תוכן.

פרק ב: צו להסרת תוכן

2. צו להסרת תוכן (א) שופט בית המשפט המחוזי שנושא בית המשפט המחוזי הסמיכו לכך רשאי, על פי בקשה של תובע, לתת צו המחייב מפרסם תוכן, או בעלים, מנהל או מפעיל של אתר אינטרנט שבו פורסם תוכן, להסיר את התוכן מאתר האינטרנט אם שוכנע כי מתקיים אחד מהבאים:

(1) נעברה עבירה פלילית באמצעות פרסום התוכן באתר האינטרנט, ובנסיבות העניין יש אפשרות ממשית שהמשך הפרסום כאמור יפגע בביטחון של אדם מסוים או בלתי מסוים או בביטחון המדינה;

(2) בנסיבות העניין יש בפרסום לסכן באופן קרוב לוודאי את שלומו הנפשי של אדם (בחוק זה – "צו להסרת תוכן").

(ב) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), בצו להסרת תוכן רשאי בית המשפט לחייב ספק שירות איתור אינטרנטי שלא לאפשר את איתור התוכן שלגביו ניתן הצו, באינטרנט.

(ג) צו להסרת תוכן יכלול בין השאר פרטים שיאפשרו, ככל הניתן לאתר את התוכן שיש להסירו או שלא לאפשר את איתורו, לפי העניין, והמועד לביצוע הצו; שר המשפטים רשאי לקבוע פרטים לגבי פרסום כאמור שייכללו בצו להסרת תוכן.

(ד) בקשה למתן צו להסרת תוכן תוגש לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה או הגורם המוסמך הבכיר נתן את הסכמתו לכך בכתב.

(ה) סבר תובע כי ביצוע הצו להסרת תוכן באופן מיידי חיוני בנסיבות העניין כדי למנוע פגיעה כאמור בסעיף קטן (א), יציין זאת בבקשתו, ובית המשפט ידון ויחליט בבקשה בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות ממועד הגשתה; בית המשפט רשאי שלא לקבל החלטה בבקשה בתוך התקופה האמורה אם לא שוכנע כי ביצוע הצו באופן מיידי חיוני למניעת הפגיעה כאמור או אם לא ניתן לקבל החלטה עד למועד האמור מטעמים מיוחדים שיירשמו.

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

3. סדרי דין בבקשה למתן צו להסרת תוכן
- (א) לדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן יוזמנו מפרסם התוכן או הבעלים, המנהל או המפעיל של אתר האינטרנט שבו פורסם התוכן האמור, ולדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן המחייב גם ספק שירות איתור אינטרנטי כאמור בסעיף 2(ב) – יוזמן גם ספק שירות האיתור האינטרנטי (בחוק זה – המשיבים), והכול אם אין מניעה להזמין בנסיבות העניין, ובכלל זה בשל נסיבות של דחיפות מיוחדת; הייתה מניעה להזמין מי מהמשיבים, יפרט התובע לפני בית המשפט בבקשה למתן הצו את הנסיבות שלא מאפשרות את הזמנתו.
- (ב) הדיון במתן צו להסרת תוכן יתקיים במעמד המשיבים שהוזמנו לדיון; ואולם בית המשפט רשאי לתת צו להסרת תוכן שלא במעמד חלק מהמשיבים או לתת את הצו במעמד צד אחד אם שוכנע כי בנסיבות העניין יש ליתן צו להסרת תוכן באופן מידי או קיימת מניעה להזמין כאמור בסעיף קטן (א) או אם ראה כי מי מהמשיבים הוזמן לדיון ולא התייצב.
4. פרסום הודעה על החלטות בעניין בקשות למתן צו להסרת תוכן
- הודעה לציבור בדבר החלטות של בית המשפט בעניין בקשות למתן צו להסרת תוכן תפורסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים, ותכלול את העבירה והעילה שבשלחן התבקש הצו ואת מספר התיק; שר המשפטים רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הודעה כאמור.
5. הסרת העתק
- (א) בצו להסרת תוכן רשאי בית המשפט לקבוע כי הצו יחול גם לגבי על העתק של התוכן נושא הצו (בחוק זה – העתק), שפורסם באתר אינטרנט לפני מתן הצו או בתוך שישה חודשים מיום שניתן, והכול בכפוף לדרישת גורם מוסמך בכיר כאמור בסעיף קטן (ב).
- (ב) קבע בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי גורם מוסמך בכיר לפנות למפרסם ההעתק, או לבעלים, למנהל או למפעיל של אתר אינטרנט שבו פורסם ההעתק, ולדרוש מהם את הסרת ההעתק, ואם הצו כאמור מחייב גם ספק שירות איתור אינטרנטי כאמור בסעיף 2(ב) – לפנות גם לספק שירות האיתור האינטרנטי ולדרוש ממנו שלא לאפשר את איתור ההעתק, והכול ובלבד שהגורם המוסמך הבכיר שוכנע כי בנסיבות העניין מתקיימים התנאים שבסעיף 2(א) גם לגבי ההעתק, בשים לב לחלוף הזמן ולשינוי הנסיבות ממועד מתן הצו המקורי; הגורם המוסמך הבכיר יציין בפנייתו לפי סעיף קטן זה את הפרטים כאמור בסעיף 2(ג).
- (ג) כל מי שרואה את עצמו נפגע מדרישה של גורם מוסמך בכיר לפי סעיף קטן (ב), רשאי לעתור בעניינה לבית המשפט שנתן את הצו להסרת התוכן.

6. צו להסרת תוכן לאחר הרשעה
- (א) הורשע אדם בעבירה פלילית בשל תוכן שפרסם באתר אינטרנט, רשאי בית המשפט שהרשיע את אותו אדם, לבקשת התובע, לתת לגבי התוכן כאמור צו להסרת תוכן גם אם לא שוכנע כי בנסיבות העניין כי יש אפשרות ממשית שהמשך פרסום התוכן יפגע בביטחונו של אדם מסוים או בלתי מסוים או בביטחון המדינה או יסכן באופן קרוב לוודאי את שלומו הנפשי של אדם, לעניין זה, "התובע" – התובע בהליך הפלילי שבו הורשע אדם כאמור.
- (ב) בית המשפט רשאי לתת צו כאמור בסעיף קטן (א), נוסף על כל עונש שהוא רשאי להטיל על האדם שהורשע כאמור באותו סעיף קטן.

פרק ג: קבילות ראיות, עיון מחדש וערעור

7. קבילות ראיות
- לשם החלטותיו בבקשות לפי חוק זה רשאי השופט להיזקק לראיות אף אם אינן קבילות במשפט.
8. עיון מחדש
- (א) בית המשפט שנתן צו להסרת תוכן רשאי לשנות את תנאי הצו או לבטלו לבקשת תובע או מי שרואה את עצמו נפגע מהצו ולא הוזמן להשמיע את טענותיו או שבנסיבות העניין נבצר ממנו להשמיע את טענותיו, ובכלל זה תאגיד העוסק בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט שיש בהתייצבותו כדי לתרום לניהול הוגן של ההליך.
- (ב) בית המשפט רשאי לדון מחדש בצו להסרת תוכן שנתן אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו לאחר מתן הצו.
9. ערעור
- תובע, מי שהיה צד להליך למתן צו לפי חוק זה וכל הרואה את עצמו נפגע ממתן הצו רשאים לערער על החלטת בית המשפט, בתוך 30 ימים ממועד מתן ההחלטה, לפני בית משפט שלערעור שידון בערעור בשופט אחד, שיהיה מוסמך לבטל את הצו או לשנות תנאים בו.

פרק ד': חומר חסוי

10. חומר חסוי
- (א) בדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן, רשאי תובע לבקש לפרט או להציג לפני בית המשפט בלבד עובדות או מידע שעליהם הוא מבסס את טענותיו (בסעיף זה – חומר חסוי); בקשה כאמור תוגש בכתב בצירוף נימוקים, ככל שהדבר מתאפשר בנסיבות העניין; ביקש תובע כאמור, יודיע על כך למשיבים או לבאי כוחם, אלא אם כן המשיבים זומנו ולא הגיעו או אם יש מניעה להזמין כאמור בסעיף 3.

(ב) בית המשפט רשאי להיענות לבקשה כאמור בסעיף קטן (א) ולהסתמך על החומר החסוי, אם מצא כי גילוינו בנוכחות המשיבים עלול לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר; החומר החשוב יסומן, יוחזר למבקש לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול.

(ג) בית המשפט יודיע לתובע, למשיבים ולבאי כוחם על החלטתו בבקשה לפי סעיף קטן (א), ורשאי הוא לקבוע שנימוקי ההחלטה, כולם או מקצתם, יהיו חסויים.

(ד) החליט בית המשפט שלא לגלות למשיבים ולבאי כוחם את תוכנו של מידע חסוי, כולו או מקצתו, יורה לתובע על העברת פרטים או תמצית של המידע החסוי למשיבים ולבאי כוחם, ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר.

(ה) החליט בית המשפט שלא להיעתר לבקשה בדבר אי גילוי של החומר החסוי לפי סעיף קטן (א), רשאי תובע להודיע כי הוא חוזר בו מהגשת החומר החסוי, ומשעשה כן – לא יועמד החומר לעיון המשיבים והשופט יתעלם ממנו לצורך החלטותיו; תובע רשאי לערער על החלטת בית המשפט בעניין זה בתוך 15 ימים ממועד מתן ההחלטה, לפני בית המשפט שלערעור אשר ידון בערעור בשופט יחיד.

(ו) הודיע תובע לבית המשפט שהחליט כאמור בסעיף קטן (ה) כי הוא שוקל להגיש ערעור כאמור באותו סעיף קטן, לא יעביר בית המשפט את החומר החסוי למשיבים עד להכרעה בערעור.

(ז) בדיון בערעור לפי סעיף קטן (ה), רשאי בית המשפט לעיין בחומר החסוי ולקבל פרטים נוספים מהתובע בלי לגלותם למשיבים.

פרק ה': הוראות שונות

- שמירת סמכויות 11. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מסמכותו של הצנזור לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945², או מכל סמכות אחרת למניעת פרסום לפי כל דין.
- סמכות שיפוט 12. הוראות סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה–מעצרים), התשנ"ו-1996³, לעניין הסמכות המקומית של בתי המשפט, יחולו גם בכל עניין שחוק זה דן בו, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.
- דיווח לכנסת 13. שר המשפטים ידווח לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ולוועדת המדע והטכנולוגיה, ב-1 במרס בכל שנה, על כל אלה, בשנה הקלנדרית שקדמה למועד הדיווח:

² ע"ר מס' 1442, תוס' 2, עמ' (ע) 855, (א) 1055, עמ' 1195 (א).

(1) מספר הבקשות לצו להסרת תוכן ומספר הצווים שניתנו, בחלוקה לפי סוג העבירה והעילה שבשלהן התבקש הצו, ובכלל זה מספר הבקשות לפי סעיף 2(ה) לביצוע הצו באופן מיידי ומספר הצווים שניתנו לעניין זה, וכן מספר הבקשות להסרת העתק לפי סעיף 5(ב);

(2) מספר הבקשות להסרת תוכן שהגישו רשויות המדינה למפרסם תוכן או לבעלים, למנהל או למפעיל של אתר אינטרנט, או ספק שירות איתור אינטרנטי, שלא לפי צו בית משפט, ומספר הבקשות שנענו, בחלוקה לפי סוג העבירה שבשלה התבקשה ההסרה, ובהן מספר הבקשות כאמור שסורבו ועקב כך הוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו להסרת תוכן.

ביצוע ותקנות 14. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, ובכלל זה קביעת הגוף המבצע וכן רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, בכלל זה בדבר סדרי דין בהליכים לפי חוק זה.

דברי הסבר

מטרתו של חוק זה לייעל את ההתמודדות של מדינת ישראל עם פרסום של תכנים ברשת האינטרנט (המרשתת), במקרה של פרסום המהווה עבירה פלילית הפוגעת בביטחון הפיזי או הנפשי של אדם, וכן בביטחון המדינה, וזאת באמצעות הסרת הפרסום של תכנים אלה. ההתפתחויות הטכנולוגיות שחלו בשנים האחרונות והשימוש הגובר ברשת האינטרנט ובכלל זה ברשתות החברתיות, מאפשרים קיום שיח ציבורי באופן נגיש וזמין ובעלות מזערית. בכך למעשה מקדמת הרשת את הגשמת הזכות החוקתית לחופש הביטוי, אשר מהווה אבן יסוד בשיטת המשטר הדמוקרטית הנהוגה במדינת ישראל, ואשר זוכה למעמד איתן ורב שנים בשיטת המשפט הישראלית.

לצד היתרונות כאמור, אנו עדים לעלייה בשיעור המצוקות הנפשיות בקרב משתמשי הרשתות החברתיות – מבוגרים ובני נוער כאחד ולפגיעה בחיים כתוצאה מכך. כמו כן, יש המנצלים את רשת האינטרנט לביצוע עבירות, כגון: פרסום דברי הסתה לאלימות, עבירות מין, פרסומים שיש בהם פגיעה שאינה מוצדקת בפרטיותו של אדם, פרסומים שיש בהם כדי לפגוע בכבודו ובנפשו של אדם ולביישו ועוד. לאחרונה נחשפנו לכך שהרשתות החברתיות בעצמן משתפות פעולה במודע עם פגיעות ונזקים הנעשים במגרש הביתי שלהן וזאת משיקולים כלכליים ותחרות עם רשתות נוספות.

בעת האחרונה קיימת מגמה עולמית של עלייה בהיקף השימוש באינטרנט לצורך פרסום תכנים מזיקים. מגמה זו הובילה, בין השאר, לעלייה ברף האלימות במדינות שונות בעולם. המאמץ למיגור תופעות אלה הוא מאמץ חוצה גבולות המצריך שיתוף פעולה בין ממשלות ושיטות משפט שונות. גם מדינת ישראל מתמודדת בעת האחרונה עם תופעה זו, ועל כן נדרשת הרחבתו של ארגון הכלים המשפטיים להתמודדות עמה.

במקרים מסוימים, שבהם מדובר בפרסומים מזיקים ברשת האינטרנט, בהינתן מאפייניה, ובכלל זה הזמינות, המהירות, הנגישות, האנונימיות, התפוצה הרחבה והגלובליות – הדבר טומן בחובו פגיעה אפשרית בביטחון ושלומו הנפשי של אדם או בביטחון המדינה וזאת בין שהאתר שבו פורסם התוכן

מאוחסן בשרת בישראל ובין שהוא מאוחסן בשרת מחוץ לישראל.

כיום אין אפשרות לרשויות האכיפה והמשפט לדרוש בצו מבעלי הרשתות או ממיי שמנהלים או מפעילים אותן להסיר את התוכן. כך נוצר מצב אבסורד שתוכן פוגעני נשאר ברשת, מופץ ומתפשט במהירות ואין יכולת למנוע זאת. הצעה זו עניינה אם כן ביצירתו של כלי נוסף שישמש את גורמי האכיפה בהתמודדות עם התופעה. לשם כך, מוצע להסמיק בית משפט מחוזי לתת, לבקשת תובע, צו להסרת תוכן פוגעני מרשת האינטרנט.

כלי זה יאפשר התמודדות מהירה ויעילה עם תכנים פוגעניים ברשת, בין שעולים לכדי עבירה ובין שיש בהם לסכן באופן קרוב לוודאי את שלומו הנפשי של אדם.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן כנסת העשרים על ידי חברת הכנסת רויטל סויד וקבוצת חברי כנסת (פ/3110/20).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ב בחשוון התשפ"ב (18.10.2021)